

Lucie FUČÍKOVÁ, *Sirotci a sirotčí agenda na Lhenicku v 18. století*, České Budějovice 2008 (bakalářská práce Ústavu archivnictví a pomocných věd historických Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích), 50 s.

Posudek vedoucího bakalářské práce

18. století stále patří k jen velmi málo zkoumaným obdobím českých dějin a ani společnost měst v tomto ohledu není výjimkou, spíše naopak. Už jen z tohoto hlediska lze přivítat volbu tématu bakalářské práce Lucie Fučíkové, která si za předmět svého výzkumu zvolila sirotky, tedy osoby pohybující se na nižších sociálních stupních předmoderní městské společnosti. Jedinou srovnatelnou studii na toto téma představují výzkumy Martina Štindla, zatímco ostatní autoři a autorky věnují pozornost problematice sirotků ve městech i na venkově se jimi zabývali především pro předbělohorském století.

Jádrem předkládané bakalářské práce jsou tři kapitoly. V první z nich se Lucie Fučíková věnovala vymezení sirotků v městských právech Pavla Kristiána Koldína z Koldína, která ve zkoumaném období představovala základní právní normu. Všímal si především jednotlivých druhů poručenství a ve srovnání městských práv s již publikovanými výzkumy se zabývala také právní dospělostí sirotků, správou sirotčího majetku či možnostmi uplatnění sirotků v barokní městské společnosti. V další kapitole se autorka podrobně rozepsala o jediné normě, která stanovovala pravidla pro vedení sirotčí agendy ve zkoumané lokalitě, jíž byla vrchnostenská instrukce z roku 1707 pro hejtmana a sirotčího písaře na schwarzenberském panství Netolice, jehož součástí byly rovněž Lhenice. Lucie Fučíková se přitom nespokojila s pouhým popisem jednotlivých ustanovení instrukce, ale snažila se optikou normy podívat také na písemnosti vedené ve Lhenicích a vrchnostenskou normu tak porovnat s praxí městské kanceláře. Všechny požadované písemnosti sirotčí agendy se sice ve Lhenicích skutečně vedly, ale při jejich sepsování se písaři mnohdy normou neřídili a zaznamenávali do nich i jiné údaje než požadovala instrukce.

Právě písemnostem sirotčí agendy věnovala Lucie Fučíková další kapitolu své bakalářské práce. Ve Lhenicích je v průběhu 18. století vedl městský písař, který byl v kanceláři vždy jeden; většinou jím byl městský učitel. Nejrozmanitější zápisy související se sirotky se dochovaly v sirotčí knize vedené v letech 1628 až 1724. Předmětem jednotlivých záznamů byly především majetkové záležitosti sirotků (testamenty, majetkové transakce, vyplácení sirotčích peněz). Další typ písemnosti představovaly sirotčí účty vedené jako výkazy sirotčí pokladny vždy na každý kalendářní rok zvlášť. Kromě finančních záležitostí obsahují spíše výjimečně i

údaje o samotných sirotcích. V tomto smyslu přinášejí nejzajímavější informace sirotčí tabe-ly, představující záznamy o pravidelném každoročním stavění sirotků. Objevovaly se v nich rovněž údaje o samotném sirotkovi, jeho obydlí, věku, majetkové situaci, i o jeho poručníko-vi. Zejména z informací o obydlí by v budoucnu bylo možné rekonstruovat geografickou i sociální mobilitu sirotků, i když – jak upozornila Lucie Fučíková – tyto záznamy podléhaly jistému stereotypu a je tak otázkou, nakolik byly „objektivní“.

Právě na budoucí možné využití zkoumaných pramenů se v závěru své bakalářské práce autorka zaměřila. Jestliže jejím úkolem bylo na příkladu Lhenic představit písemnosti sirotčí agendy, další výzkum by v budoucnu měl směřovat k poznání společenského postavení sirot-ků, majetkové situace, geografické a sociální mobility nejen ve Lhenicích, ale také v někte-rých dalších jihočeských městech a městečkách.

Bakalářskou práci Lucie Fučíkové považuji za zdařilý dílčí příspěvek k poznání sirotčí agendy i sirotků samotných na půdě jednoho barokního městečka. Předkládanou bakalářskou práci doporučuji k obhajobě a hodnotím jako **výbornou**.

Jindřichův Hradec, 23. května 2008

PhDr. Josef Hrdlička, Ph.D.